

ЛИТОВСКИЙ ВѢСТНИКЪ.

ОФИЦИАЛЬНАЯ

ГАЗЕТА.

№

73.

KURYER LITEWSKI.

GAZETA URZĘDOWA.

Вильна. Вторникъ 13-го Сентября — 1838 — Wilno. Wtorek. 13-go Września.

ВНУТРЕННЯЯ ИЗВѢСТІЯ.

Вильна.

Въ послѣдней половинѣ истекшаго Августа мѣсяца и началъ сего Сентября, учебныя заведенія Вѣлорусскаго Округа осчастливлены были посѣщеніемъ Господина Министра Народнаго Просвѣщенія. Его Высокопревосходительство изволило обозрѣть въ продолженіи сего времени: Динабургскую Гимназію, обѣ Виленскія съ Благороднымъ Пансіономъ и всѣ учебныя заведенія въ Вильнѣ находящіяся, Гродненскую Гимназію съ Благороднымъ Пансіономъ, Гродненскій Образцовый женскій Пансіонъ и Гимназію въ Былостокѣ.

Отправясь 12 Августа изъ С. Петербурга чрезъ Псковъ въ Вильну, Господинъ Министръ постыли въ провѣдъ свой чрезъ Динабургъ 17 числа утромъ тамошнюю Гимназію, въ коей производилъ испытаніе во всѣхъ классахъ, и, оставшись вполне доволенъ отвѣтами учащихъ, равно какъ и найденнымъ въ Гимназіи порядкомъ, благодарилъ Директора и учителей. Послѣ сего, осмотрѣвъ вновь строящееся для Гимназіи зданіе, и посѣтивъ Коменданта крѣпости, Его Высокопревосходительство въ 6 часовъ по полудни отправился въ дальнѣйшій путь, и прибылъ въ Вильну на другой день.

19 числа представленъ были Господину Министру находящіяся въ Вильнѣ Чиновники Гражданскаго вѣдомства, Медико-Хирургической Академіи, управленія Вѣлорусскаго учебнаго Округа, Цесурскаго Комитета и Обсерваторіи, а равно Директоръ и Инспекторъ первой и исправляющій должность Директора Инспекторъ второй Виленской Гимназіи. Въ 12-ть часовъ Господинъ Министръ, вмѣстѣ съ Г. Виленскимъ Военнымъ Губернаторомъ Княземъ Долгоруковымъ, въ сопровожденіи Гражданскаго Губернатора, Управляющаго Вѣлорусскимъ учебнымъ Округомъ Помощника Попечителя и другихъ чиновниковъ, прибыли въ первую Виленскую Гимназію, гдѣ на дворѣ оной собраны были всѣ чиновники и ученики какъ сей Гимназіи, такъ и Базиліанскаго Узднаго Училища, въ сложномъ числѣ 730 человекъ. По принятіи рѣпорта отъ Директора Устинова, Господинъ Министръ обратился къ представленнымъ Его Высокопревосходительству Помощникомъ Попечителя, Инспектору Гимназіи и учителямъ съ вопросами о мѣстѣ ихъ образованія и времени службы, благодарилъ ихъ за усердное исполненіе своихъ обязанностей, приобрѣтшее Виленскимъ учебнымъ заведеніямъ милостивое одобреніе Государя Императора, при Высочайшемъ посѣщеніи оныхъ въ минувшемъ году, и въ краткихъ словахъ указавъ на важность призванія наставниковъ юношества въ семь краѣ, обращающемъ на себя особенное вниманіе Правительтства, присовокупилъ, что прибылъ сюда съ намѣреніемъ удостовѣриться въ правильномъ ходѣ ученія, пополнить недостатки, если какіе окажутся и дать публичному воспитанію въ здѣшнихъ заведеніяхъ быстрѣйшее направленіе къ высокой предназначенной Правительствомъ цѣли. За симъ Господинъ Министръ обошелъ по рядамъ учащихъ, обращался ко многимъ изъ нихъ съ вопросами и вполнѣ

WIADOMOŚCI KRAJOWE.

WILNO.

Въ drugiej połowie zeszłego Sierpnia i na początku teraźniejszego Września, Szkolne Zakłady Okręgu Białoruskiego były uszczęśliwione odwiedzeniem Jaśnie Wielmożnego Pana Ministra Narodowego Oświecenia. W przeciągu tego czasu Pan Minister raczył obejrzyć: Gimnazjum Dyneburskie, oba Wileńskie ze Szlachečnym Pensyonem i wszystkie zakłady szkolne, w Wilnie znajdujące się, Gimnazjum Grodzieńskie ze Szlachečnym Pensyonem, Grodzieński Wzorowy Pensyon panien i Gimnazjum w Białym-Stoku.

Wyjechawszy 12-go Sierpnia z S. Petersburga przez Pskow do Wilna, Pan Minister odwiedził w swym przejeździe przez Dyneburg, dnia 17-go zrana tameczne Gimnazjum, w którym doświadczał uczniów we wszystkich klassach, i, będąc zupełnie zadowolony z odpowiedzi uczących się, również jak ze znalezionego w Gimnazjum porządku, dziękował Dyrektorowi i Nauczycielom. Potem, obejrzawszy nowo wznoszącą się budowę dla Gimnazjum i odwiedziwszy Komendanta twierdzy, Jaśnie Wielmożny Minister o godzinie szóstej wieczorem udał się w dalszą podróż, i nazajutrz przybył do Wilna.

Dnia 19-go przedstawiani byli Panu Ministrowi znajdujący się w Wilnie Urzędnicy Władz Cywilnych, Akademii Medyko-Chirurgicznej, Zarządu Białoruskiego Okręgu Szkolnego, Komitetu Cenzury i Obserwatorium, również Dyrektor i Inspektor pierwszego i Sprawujący obowiązek Dyrektora Inspektor drugiego Gimnazjum Wileńskich. O południu Pan Minister razem z P. Wileńskim Wojennym Gubernatorem Xięciem Dothorukowym, w towarzystwie Cywilnego Gubernatora, Zarządzającego Białoruskim Okręgiem Szkolnym Pomocnika Kuratora i innych Urzędników, przybyli do Pierwszego Gimnazjum Wileńskiego, gdzie na dziedzińcu zebrani byli wszyscy Urzędnicy i uczniowie, tak tego Gimnazjum, jako i Bazylikańskiej Szkoły Powiatowej, w liczbie 730. Po przyjęciu raportu od Dyrektora Ustinowa, Pan Minister obrócił się do przedstawianych sobie przez Pomocnika Kuratora, Inspektora Gimnazjum i Nauczycieli, czyniąc zapytania o miejscu ich kształcenia się i czasie służby, dziękował za gorliwe pełnienie swych obowiązków, które zjednało dla Wileńskich zakładów Szkolnych łaskawą pochwałę Cesarza Jego Mości, przy Najwyższym ich odwiedzeniu roku przeszłego, i, w krótkich wyrazach opowiedziawszy ważność powołania nauczycieli młodzi w tym kraju, zwracającym na siebie szczególną uwagę Rządu, dodał, że przybył tu w zamiarze przekonać się o regularnym toku uczenia, dopełnić niedostatki, jeżeli się jakie okażą i nadać publicznie wychowaniu w tutejszych zakładach bystrzejszy postęp i kierunek do wysokiego, od Rządu zamierzonego celu. Potem Pan Minister przechodził szeregi uczniów, czynił niektórym z nich zapytania i zupełnie został zadowolony z wesołej ich postawy, jedności i ochędoztwa w odzieniu i dokładnych odpowiedzi; poczem, na zaproszenie P. Wojennego Gubernatora i Dyrektora Gimnazjum, Jaśnie Wielmożny Minister przeszedł do nowo wyporządkowanej sali

на остался доволенъ бодрымъ ихъ видомъ, единообразіемъ и опрятностію одежды и правильностію отвѣтовъ; потомъ, по приглашенію Г-на Военнаго Губернатора и Директора Гимназіи, Его Высокопревосходительство перешелъ во вновь отдѣланную для рисовальнаго класса залу, гдѣ выслушалъ привѣтственные рѣчи, произнесенныя учениками на Русскомъ, Нѣмецкомъ и Латинскомъ языкахъ. По окончаніи рѣчи, сочиненной и произнесенной на Русскомъ языкѣ ученикомъ VII класса Ляховичемъ и заключающейся словами „*Боже Царя храни*“ всѣ прочіе ученики, собранныя на Гимназическомъ дворѣ, раздѣляя чувства, изъясненныя товарищемъ, представителемъ ихъ, едноводно воскликнули ура! Трогнутый радушнымъ привѣтствіемъ учащихъ, Господинъ Министръ изъяснилъ имъ признательность свою и благодарилъ Директора Устинова за найденный въ Гимназіи порядокъ и хорошее во всѣхъ отношеніяхъ устройство.

Изъ первой или Губернской Гимназіи Господинъ Министръ отправился въ половинѣ второго часа во вторую Виленскую Гимназію, съ ея Благороднымъ Пансіономъ. При входѣ въ рекреационную залу, гдѣ находились всѣ учителя, воспитанники Пансіона съ ихъ гувернерами и приходящіе ученики Гимназіи, представленные были Господину Министру Помощникомъ Попечителя, чиновники Гимназіи и Пансіона, коихъ Его Высокопревосходительство также спрашивало о мѣстѣ ихъ образованія, времени службы и способѣ преподаванія возложенныхъ на нихъ предметовъ. Послѣ сего воспитанникъ Пансіона Игнатій Порако отъ имени своихъ товарищей привѣтствовалъ Господина Министра краткою рѣчью на Русскомъ языкѣ, а воспитанникъ Юндзиль прочелъ сочиненные на сей случай ученикомъ VII класса Осовецкимъ Русскіе стихи. Похваливъ изъясненныя въ этихъ привѣтствіяхъ чувства, Его Высокопревосходительство обошелъ по рядамъ Пансіонеровъ и обращался ко многимъ изъ нихъ съ разными вопросами, на которые они отвѣчали радушно и правильно; потомъ Господинъ Министръ обозрѣвалъ всѣ принадлежности Пансіона, какъ то: учебныя пособія, классныя комнаты, дѣртуары, больницу, кухню, баню, и присутствовалъ при обѣденномъ столѣ воспитанниковъ. При выходѣ изъ Пансіона, Его Высокопревосходительство изъяснилъ исправляющему должность Директора онаго Инспектору Бакстеру совершенную признательность за отличное во всѣхъ отношеніяхъ устройство сего заведенія.

20 числа Господинъ Министръ осматривалъ первую Виленскую Гимназію въ подробности и производилъ испытаніе во всѣхъ классахъ ея по тѣмъ предметамъ, кои въ тотъ день преподавались въ нихъ, а именно: въ первомъ классѣ по Русскому языку, во II по Латинскому, въ III по Русской Исторіи, въ IV по Географіи, въ V по Всеобщей Исторіи и въ VI по Латинскому языку; при чемъ Его Высокопревосходительство самъ предлагалъ ученикамъ многіе вопросы и вполне остался довольнымъ правильностію отвѣтовъ ихъ; въ особенности же по Русскому языку и Всеобщей Исторіи, изъ коихъ по послѣднему предмету отличился предъ прочими ученикъ V класса Феликсъ Адамовичъ. Сверхъ сего ученики V и VI классовъ, по приказанію Господина Министра, декламировали Русскіе стихи: Правильное чтеніе ихъ и чистое произношеніе самыхъ трудныхъ выраженій, служили лучшимъ удостовѣреніемъ того навыка, какой пріобрѣли уже питомцы здѣшнихъ учебныхъ заведеній въ языкѣ общаго ихъ отечества. Оставляя Гимназію, Господинъ Министръ снова благодарилъ Директора Устинова за успѣхи учениковъ, кои, по отзыву Его Высокопревосходительства, превосшли Его ожиданія.

Въ слѣдующій день Воскресеніе, лучшіе по поведенію и успѣхамъ ученики первой Виленской Гимназіи, въ числѣ 200 человекъ представлены были Господину Министру въ его комнатахъ, гдѣ вручивъ ученикамъ, окончившимъ въ минувшемъ учебномъ году полный курсъ Гимназическаго ученія, назначенныя имъ серебряныя медали, Его Высокопревосходительство обѣщалъ одного изъ нихъ ученика Ляховича принять на казенное содержаніе въ высшее учебное заведеніе, а ученика Цивинскаго, согласно желанію его посвятить себя изученію медицины, поручилъ попеченію Президента Виленской Медико-Хирургической Академіи, который и изъяснилъ готовность принять его въ сіе заведеніе гакже на казенное содержаніе. Потомъ Господинъ Министръ благодарилъ представленныхъ ему учениковъ за благоправное поведеніе ихъ и прилежаніе къ наукамъ, и въ краткихъ, но сильныхъ выраженіяхъ объяснилъ имъ ту пользу, какую можетъ доставить въ будущемъ ихъ назначенію, предлагаемое имъ Правитель-

рствомъ, гдѣ слушалъ мовъ витальныхъ, мianыхъ przez uczniów, w językach Rosyjskim, Niemieckim i Łacińskim. Po skończeniu mowy, napisanej i mianej w języku Rosyjskim przez ucznia VII-mej klasy, Lachowicza, zakończonej wyrazami „*Boże Króla zachowaj*“, wszyscy inni uczniowie, na gimnazjalnym dziedzińcu zebrani, dzieląc uczucia, wynurzone przez towarzysza, ich reprezentanta, jednogłośnie wykrzyknęli *ura!* Wzruszony radością powitaniem uczniów, Pan Minister oświadczył im swą wdzięczność i dziękował Dyrektorowi Ustinowi za znaleziony w Gimnazjum porządek i dobre we wszystkich względach urządzenie.

Z pierwszego czyli Gubernialnego Gimnazjum, Pan Minister udał się o pół do wtorej, do drugiego Gimnazjum Wileńskiego z jego Szlachetnym Pensyonem. Przy wejściu do sali rekreacyjnej, w której się znajdowali wszyscy Nauczyciele, wychowawcy Pensyonu, ze swymi Guwernerami i przychodzący uczniowie Gimnazjum, byli przedstawiani Panu Ministrowi przez Pomocnika Kuratora, Urzędnicy Gimnazjum i Pensyonu, u których Jaśnie Wielmożny Minister również rozpytywał się o miejscu ich sposobienia się, czasie służby i sposobie wykładania poruczonych im przedmiotów. Potem uczeń Pensyonu, Ignacy Porako, w imieniu swych towarzyszy, powitał Pana Ministra krótkim przemówieniem w języku Rosyjskim, a uczeń Jundziłł przeczytał ułożone z tej okoliczności przez ucznia VII klasy Osowieckiego wiersze Rosyjskie. Pochwaliwszy wyrażone w tych powitaniach uczucia, Jaśnie Wielmożny Minister przechodził szeregi pensyonarzy i wielom z nich czynił rozmaite pytania, na które z radością dokładnie odpowiadali; potem Pan Minister oglądał wszystkie przynależności Pensyonu, jakoto: pomoce naukowe, sale lekcyjne, izby sypialne, izbę chorych, kuchnię, łaźnię i był obecnym obiadowi uczniów. Przy wyjściu z Pensyonu Jaśnie Wielmożny Minister oświadczył sprawującemu obowiązek Dyrektora, Inspektorowi tego Pensyonu, zupełną wdzięczność za odznaczające się we wszystkich względach urządzenie tego zakładu.

Dnia 20-go Pan Minister oglądał pierwsze Gimnazjum Wileńskie we wszystkich szczegółach i czynił doświadczenie uczniów we wszystkich klassach z tych przedmiotów, które dnia tego były w nich wykładane, mianowicie: w klasie I języka Rosyjskiego, w II, Łacińskiego, w III Historii Rosyjskiej, w IV Geografii, w V Historii Powszechnej i w VI języka Łacińskiego; przycém Jaśnie Wielmożny Minister sam wiele zadawał uczniom pytań, i zupełnie był zadowolony z dokładnych odpowiedzi, szczególnież zaś z języka Rosyjskiego i Historii Powszechnej, z których w ostatnim przedmiocie odznaczał się przed innymi uczeń V klasy Felix Adamowicz. Nadto uczniowie V i VI klasy, na rozkaz Pana Ministra, deklamowali wiersze Rosyjskie. Dokładne ich czytanie i czystość wymawiania najtrudniejszych wyrazów, posłużyły za najlepsze przekonanie o tém nawyknieniu, którego już nabyli wychowawcy tutejszych zakładów szkolnych w języku wspólnej ich ojczyzny. Opuszczając Gimnazjum, Pan Minister znowu dziękował Dyrektorowi Ustinowi za postępy uczniów, które, podług wyrazów Jaśnie Wielmożnego Ministra, przewyższyły jego oczekiwanie.

Następnego dnia, w Niedzielę, lepsi w prowadzeniu się i naukach uczniowie pierwszego Gimnazjum Wileńskiego, w liczbie 200, przedstawiani byli Panu Ministrowi w jego pokojach, gdzie oddawszy uczniom, którzy w upłynionym roku szkolnym skończyli zupełny kurs nauk Gimnazjalnych, przeznaczono dla nich medale srebrne, Jaśnie Wielmożny Minister obiecał jednego z nich, Lachowicza, przyjąć na koszt skarbowy do Wyższego Zakładu Szkolnego, a ucznia Cywińskiego, podług chęci jego poświęcenia się naukom medycyny, polecił opiece Prezydenta Wileńskiej Akademii Medyko-Chirurgicznej, który też oświadczył gotowość przyjęcia go do tego zakładu, także na koszt skarbowy. Potem Pan Minister dziękował przedstawianym mu uczniom za obyczajne ich sprawowanie się i pilność do nauk, i w krótkich, lecz mocnych, wyrazach, wyłożył im te korzyści, które może dać w przyszłym ich przeznaczeniu dające się im przez Rząd gruntowne ukształcenie, i konieczność bezwarunkowej uległości ustanowionym nad nimi Zwierzchnikom, których wszystkie dzia-

ством прочное образование и необходимость безусловнаго повиновенія поставленнымъ надъ ними начальникамъ, коихъ всѣ дѣйствія и требованія стремятся единственно къ тому, чтобы вести питомцевъ своихъ по пути правому и содѣлать ихъ полезными слугами Царю и отечеству. Въ тотъ же день Господинъ Министръ обозрѣвалъ Виленскую Астрономическую Обсерваторію и зданія Медико-Хирургической Академіи.

22 Августа въ Высочайшее торжественный день коронаціи Его Императорскаго Величества Господинъ Министръ принималъ поздравленіе отъ всѣхъ находящихся въ Виленѣ чиновниковъ, а за симъ Виленское Еврейское Общество чрезъ Кагалныхъ членовъ своихъ поднесло Его Высокопревосходительству, составленный по предложенію Г-на Военнаго Губернатора Князя Долгорукова, формальный Актъ, по силѣ коего общество сіе, убѣдивъ въ пользу публичнаго воспитанія, постановило въ ознаменованіе настоящаго торжества и прибытія въ Вилену Господина Министра, жертвовать ежегодно по 1250 руб. сереб. на учрежденіе въ Виленѣ особеннаго узднаго училища для образованія Евреевъ.

На слѣдующій день, т. е. 23 Августа Господинъ Министръ осматривалъ вторую Виленскую Гимназію и производилъ испытаніе во всѣхъ классахъ оной по предметамъ тѣхъ преподавателей, кои присутствовали въ классахъ, а именно въ I классѣ по Географіи, во II по Алгебрѣ, въ III по Русскому языку, въ IV по Всеобщей Исторіи, въ V по Русской словесности и въ VI по Математикѣ, преподаемой на языкѣ Французскомъ. — И здѣсь, какъ въ первой Гимназіи, Господинъ Министръ самъ предлагалъ воспитанникамъ вопросы, и остался совершенно доволенъ оказанными ими успѣхами, равно какъ и чистымъ Русскимъ произношеніемъ ихъ; въ особенности жетѣмъ соревноваемъ и приличіемъ въ пріемахъ, которыми отличаются воспитанники сего заведенія. По отбытіи изъ второй Гимназіи Его Высокопревосходительство, вторично поблагодаривъ управляющаго оною Инспектора Бикстера, посетилъ Виленскій Образцовый Пансіонъ для воспитанія благородныхъ дѣвицъ, содержимый Дворянами Рабцевичами, съ посѣбемъ отъ казны. — Въ рекреационной залѣ, гдѣ собраны были всѣ наличныя пансіонерки въ числѣ 17, одна изъ нихъ дѣвица Сандецкая, отъ имени совоспитанницъ своихъ, привѣтствовала Господина Министра краткою рѣчью на Русскомъ языкѣ. Такъ какъ въ пансіонѣ семь, за переводомъ онаго въ новое помѣщеніе и не прибытіемъ по сему случаю большей части воспитанницъ, уволенныхъ на вакацію, ученіе еще не началось, то Господинъ Министръ не производилъ испытанія; въ удостовѣреніе же успѣховъ воспитанницъ въ отечественномъ языкѣ, онѣ декламировали наизусть Русскіе стихи, и Его Высокопревосходительство остался вполне доволенъ правильною декламаціею ихъ и безошибочнымъ произношеніемъ; послѣ сего Господинъ Министръ обозрѣлъ классныя комнаты, дортуары, столовыя и больницю Пансіона и поблагодарилъ содержателей за соотвѣствующее, утвержденному для ихъ заведенія положенію, устройство онаго и найденный въ немъ во всѣхъ отношеніяхъ отличный порядокъ.

24 числа воспитанники Виленскаго Благороднаго Пансіона представлены были Господину Министру въ его комнатахъ, гдѣ Его Высокопревосходительство изволилъ распрашивать многихъ изъ нихъ о разныхъ предметахъ, и остался доволенъ отвѣтами ихъ. Въ тотъ же день въ два часа по полудни, посѣтивъ вовсе неожиданно Благородный Пансіонъ, Господинъ Министръ нашелъ оный во всѣхъ отношеніяхъ въ надлежащемъ порядкѣ и приказалъ собрать такъ называемыя параллельныя классы по Французскому языку. На произведенномъ въ семь классовъ имъ самимъ испытаніи, воспитанники оказали удовлетворительные успѣхи, за что Его Высокопревосходительство изъявилъ имъ свое удовольствіе и снова поблагодарилъ Инспектора Бикстера. — Въ 5 часовъ по полудни Господинъ Министръ, вмѣстѣ съ Княземъ Долгоруковымъ отправился въ Гродно, куда и прибыли 25 числа.

На другой день принявъ Дворянство Гродненской Губерніи, всѣхъ Гражданскихъ и училищныхъ чиновниковъ, Господинъ Министръ въ первомъ часу отправился съ Г. Генералъ-Губернаторомъ Княземъ Долгоруковымъ и въ сопровожденіи главѣйшихъ сановниковъ для обозрѣнія Гродненской Губернской Гимназіи и Благороднаго при оной Пансіона. Въ первой всѣ ученики въ числѣ 220 были поставлены въ Гимназической залѣ. Господинъ Министръ обоидя ряды ихъ и обратясь къ некоторымъ съ вопросами о мѣстѣ ихъ рожденія и времени поступленія въ Гимназію, осматрѣлъ потомъ классное помѣ-

щеніе и требованія дѣлаютъ единственно до того, чтобы своихъ воспитанцевъ проводить дорогою правую и учинить ихъ полезными слугами Монаршу и оцѣйзине. Тогожъ дня Pan Minister oglądał Wileńskie Obserwatorium Astronomiczne i budowy Akademii Medyko-Chirurgicznej.

Дня 22-го Сierпня, в днѣ Wysokiej Uroczystości, Koronacyi NAJJAŚNIEJSZEGO CESARZA JEGO MOŚCI, Pan Minister przyjmował powinszowania od wszystkich znajdujących się w Wilnie urzędników, a potem Wileńska Gmina żydowska przez swoich członków kahalnych złożyła Jaśnie Wielmożnemu Ministrowi, sporządzony na przeżyczenie P. Wojennego Gubernatora Xięcia Dołhorukowa, Akt formalny, na mocy którego gmina ta, przekonawszy się, o pożytku publicznego wychowania, postanowiła dla oznaczenia tej Uroczystości i przybycia do Wilna Pana Ministra, składać coroczną ofiarę po 1,250 rubli srebrem, na założenie w Wilnie osobnej Szkoły Powiatowej dla kształcenia żydów.

Nazajutrz, to jest 23-go Sierпня, Pan Minister oglądał drugie Gimnazjum Wileńskie i czynił examina we wszystkich jego klassach, z przedmiotów tych Nauczycieli, którzy obecni byli w klassach, a mianowicie w I klassie z Geografii, w II z Algebry, w III z Języka Rossyjskiego, w IV z Historii Powszechnej, w V z Literatury Rossyjskiej i w VI z Matematyki, w języku francuzkim wykładanej. I tu, jak w Gimnazjum pierwszym, Pan Minister sam czynił uczniom pytania i był zupełnie zadowolony z okazanych przez nich postępów, równie, jak i z czystego ich wymawiania Rossyjskiego; szczególnież zaś z tego spółubiegania się i przystojności w obcowaniu, którym odznaczają się uczniowie tego zakładu. Po oddaleniu się z drugiego Gimnazjum, Jaśnie Wielmożny Minister, powtórnie podziękowawszy Zarządzającemu niem Inspektorowi Biaksterowi, odwiedził Wileński Pensyon Wzorowy dla wychowania Panien Szlachetnych, utrzymywany przez Dworzan Rabcewiczów, z pomocą ze Skarbu. W sali rekreacyjnej, gdzie się znajdowały zebrane wszystkie, przybyłe już pensyonarki, w liczbie 17, jedna z nich, Panna Sandecka, w imieniu swoich spółtowarzyszek, powitała Pana Ministra krótką przemową w języku Rossyjskim. Ponieważ w Pensyonie tym, z przyczyny jego przeniesienia do nowego lokalu i nieprzybycia dla tej okoliczności większej części uczennic, na wakacje uwolnionych, nauki jeszcze nie były rozpoczęte, przeto Pan Minister nie czynił examinu; dla okazania zaś postępów w języku ojczystym, uczennice deklamowały z pamięci Russkie wiersze, a Jaśnie Wielmożny Minister został zupełnie zadowolony z dokładnej ich deklamacyi i bezomyłkowego wymawiania; poczem Pan Minister obejrzał pokoje lekcyjne, sypialne, jadalne i chorobnią Pensyonu, i dziękował utrzymującym za odpowiadające utwierdzonej dla ich zakładu ustawie urządzenie i za znalezione we wszystkich względach odznaczający się porządek.

Дня 24-го, wychowанcy Wileńskiego Pensyonu Szlachetnego byli przedstawiani Panu Ministrowi w jego pokojach, gdzie Jaśnie Wielmożny Minister u wielu z nich raczył rozpytywać się o różnych przedmiotach i z odpowiedzi był zadowolony. Tegoż dnia o godzinie wtórej z południa, odwiedziwszy zupełnie niespodziewanie Pensyon Szlachetny, Pan Minister znalazł go we wszystkich względach w należytym porządku i rozkazał zebrać tak nazywane klasyy параллельне języка francuzkiego. Na czyionym w tej klassie examinie, wychowанcy okazali postępy zaspakajające, z czego Jaśnie Wielmożny Minister oświadczył im swoje zadowolenie i znowu dziękował Inspektorowi Biaksterowi. O godzinie piątej z południa, Pan Minister razem z Xięciem Dołhorukowym wyjechał do Grodna, dokąd przybyli dnia 25-go.

Nazajutrz po przybyciu przyjąwszy Dworzanstwo Gubernii Grodzieńskiej, wszystkich Cywilnych Szkolnych Urzędników, Pan Minister o godzinie pierwszej udał się z P. Jenerał-Gubernatorem Xięciem Dołhorukowym i w towarzystwie Główniejszych Urzędników dla obejrzenia Grodzieńskiego Gimnazjum Gubernialnego i Szlachetnego przy nim Pensyonu. W Gimnazjum wszyscy uczniowie, w liczbie 220, byli uszykowani w sali Gimnazyalnej. Pan Minister przechodził szeregi i uczyniwszy niektórym zapytania, o miejscu ich urodzenia i czasie wejścia do Gimnazjum, oglądał potem pomieszczenie klass, bibliotekę i gabinet fizyczny. Z Gimna-

щеніе, библиотеку и физическій кабинетъ. Изъ Гимназіи, перейдя въ Благородный Пансіонъ, гдѣ воспитанники собраны были въ рекреационной залѣ, Его Высокопревосходительство обозрѣлъ въ подробности всѣ помѣщенія Пансіона, а потомъ изволилъ присутствовать при обѣдѣ Пансіонеровъ, въ продолженіи коего ласково разговаривалъ съ многими изъ воспитанниковъ. При отбытіи изъ Гимназіи Господинъ Министръ благодарилъ Директора и Инспектора оной за выданный какъ въ Гимназіи, такъ и въ Пансіонѣ порядокъ и хорошее устройство.

Послѣ того Господинъ Министръ посетилъ новоучрежденный въ Гроднѣ Образцовый для воспитанія дѣвицъ Пансіонъ Г-жи Савичевой, и оставшись совершенно доволенъ хорошимъ устройствомъ оного, изъявилъ содержательницею свою благодарность; сопроводившимъ же Его Высокопревосходительство Предводителю Дворянства и нѣкоторымъ изъ Почетнѣйшихъ Дворянъ объяснилъ пользу сего заведенія для здѣшняго края.

27 Августа Господинъ Министръ снова посетилъ Гимназію и въ продолженіи трехъ часовъ производилъ испытаніе во всѣхъ классахъ оной. Его Высокопревосходительство особенно остался доволенъ успѣхами учениковъ по Русскому языку и словесности, а также въ IV классѣ по языку Латинскому, и снова благодарилъ Директора за хорошее состояніе Гимназіи и Благороднаго Пансіона.

28 Августа Господинъ Министръ прибылъ въ Бѣлостокъ и въ тотъ же день изволилъ обозрѣть тамошнюю Областную Гимназію, въ коей, по случаю воскреснаго дня, не было ученія и ученики собраны были на Гимназическомъ дворѣ по классамъ въ числѣ 430 человекъ. Изъ нихъ ученикъ Шумковскій 2-й привѣтствовалъ Его Высокопревосходительство отъ имени своихъ товарищей краткою рѣчью.

Въ слѣдующій день Господинъ Министръ, прибывъ въ Гимназію, производилъ въ теченіи утра испытаніе по всѣмъ классамъ изъ Русскаго языка, Исторіи, Географіи, Математики и Латинскаго языка. Хорошіе вообще успѣхи по всѣмъ предметамъ, и въ особенности въ Русскомъ языкѣ, правильное ихъ произношеніе въ семь послѣднемъ, прямые и непринужденные отвѣты, доказывающіе похвальное между ними соревнованіе, заслужили одобреніе Господина Министра, и Его Высокопревосходительство изъявилъ за то свою благодарность училищному начальству.

Вечеромъ тогоже числа нѣкоторые изъ учениковъ Бѣлостокской Гимназіи имѣли счастье въ комнатахъ, занимаемыхъ Господиномъ Министромъ, декламировать, въ присутствіи Г. Генералъ-Губернатора и нѣкоторыхъ посѣтителей, Русскіе стихи и разыграть нѣсколько музыкальныхъ пьесъ ихъ собственнаго сочиненія. Его Высокопревосходительство снова одобрилъ учениковъ милостивою своею похвалою за ихъ успѣхи, прилежаніе и хорошее поведеніе, засвидѣтельствовавшаго начальствомъ Гимназіи.

30 Августа въ Высочайшій день тезоименитства Его Императорскаго Высочества Государя Наслѣдника Цесаревича, Господинъ Министръ изволилъ принять Дворянство и мѣстное Начальство Бѣлостока. На данный вечеръ Правителемъ Бѣлостокской Области баль, были приглашены и нѣкоторые изъ отличнѣйшихъ учениковъ Гимназіи.

1 Сентября, предъ отъѣздомъ своимъ изъ Бѣлостока, Господинъ Министръ изволилъ еще въ послѣдній разъ принять преподавателей и учащихся Гимназіи въ Дворцовомъ саду, и повторилъ имъ отеческія наставленія свои, которыя оставили во всѣхъ чувствахъ сильнѣйшей ревности къ ихъ обязанностямъ и преисполнили ихъ живѣйшею признательностію къ милостивому обращенію высокаго своего Начальника. Громкія величавыя восклицанія юношества напутствовали Его Высокопревосходительство при отъѣздѣ его изъ Бѣлостока.

2 Сентября Господинъ Министръ возвратился въ Вильну, и на другой день снова посетилъ первую Виленскую Гимназію, производилъ испытаніе въ IV и VI классахъ по предметамъ Географіи Россійскаго Государства и Русской словесности, по коимъ учащіеся отвѣчали весьма удовлетворительно; потомъ отправился во вторую Гимназію, гдѣ представлены были старшими воспитанниками Благороднаго Пансіона написанныя ими, по приказанію Его Высокопревосходительства, Русскія сочиненія, имѣвшія одну общую тему: Высочайшее посѣщеніе Вильны Государемъ Императоромъ въ минувшемъ году. Сочиненія сїи числомъ 56, представлены были безъ поправки учительскихъ, въ томъ самомъ видѣ, какъ оны написаны были воспитанниками, съ ихъ ошибками въ расположеніи плана и въ оборотахъ языка. Въ сихъ первыхъ трудахъ питомцевъ Виленскаго Пансіона на поприщѣ Русской словесности, Госпо-

дому прошедши до Пенсыону Szlachetnego, gdzie wychowanci zebrani byli w sali rekreacyjnej, Pan Minister obejrzał szczególowie cały lokal Pensyonu; a potem raczył bycъ obecny przy obiedzie Pensyonarzy, w ciągu którego łaskawie rozmawiał z wielu uczniami. Przy oddaleniu się z Gimnazjum P. Minister dziękował jego Dyrektorowi i Inspektorowi za znalezione, tak w Gimnazjum, jako i w Pensyonie, porządek i dobre urządzenie.

Potem Pan Minister odwiedził nowo założony w Grodnie Wzorowy dla wychowania panien Pensyon Pani Sawiczowej, i zostawszy zupełnie zadowolonym z dobrego w nim urządzenia, oświadczył utrzymującej swe podziękowanie; a towarzyszącym, Jaśnie Wielmożny Minister, Marszałkowi Dworzanstwa i niektórym ze znakomitszych Dworzan, wyłożył pożytki tego zakładu dla kraju tutejszego.

Dnia 27-go Sierpnia, Pan Minister znowu odwiedził Gimnazjum i w przeciągu trzech godzin czynił doświadczenie we wszystkich jego klassach. Jaśnie Wielmożny Minister szczególnie był zadowolony z postępu uczniów w Rossyjskim języku i Literaturze, tudzież w IV-ej klassie z języka Łacińskiego, i znowu dziękował Dyrektorowi za dobry stan Gimnazjum i Szlachetnego Pensyonu.

Dnia 28-go Sierpnia Pan Minister przybył do Białego-Stoku: tegoż dnia raczył oglądać tameczne Obwodowe Gimnazjum, w którym, z powodu dnia niedzielnego, nie było lekcji, a uczniowie byli zgromadzeni na dziedzińcu Gimnazyalnym podług klass, w liczbie 430. Z nich uczeń Szumkowski 2-gi powitał Jaśnie Wielmożnego Ministra w imieniu swych towarzyszy krótką przemową.

Dnia następnego Pan Minister, przybywszy do Gimnazjum, czynił przez cały czas ranny doświadczenia we wszystkich klassach z języka Rossyjskiego, Historii, Geografii, Matematyki i języka Łacińskiego. Dobre wogólności postępy uczniów we wszystkich przedmiotach, a szczególnie w języku Rossyjskim, dokładne ich wymawianie w tym ostatnim, proste i niewymuszone odpowiedzi, dowodzące chwalebnej między nimi emulacji, zasłużyły na pochwałę Pana Ministra, który oświadczył za to swe podziękowanie Zwierzchności Szkolnej.

Wieczorem dnia tegoż, niektórzy z uczniów Gimnazjum Białostockiego mieli szczęście, na pokojach, przez Pana Ministra zajmowanych, deklamować, w obecności P. Jenerał Gubernatora i niektórych gości, wiersze w języku Rossyjskim i grać kilka muzycznych sztuk swojej kompozycji. Jaśnie Wielmożny Minister znowu udarował uczniów łaskawą swą pochwałą za ich postępy, pilność i dobre sprawowanie się, przez Zwierzchność Gimnazyalną zaświadczone.

Dnia 30-go Sierpnia, w dniu Wysokiej Uroczystości Imienia Jego CESARSKIEJ WYSOKOŚCI PANA NASTĘPCY CESARZEWICZA, Pan Minister raczył przyjmować Dworzanstwo i miejscową Zwierzchność Białego-Stoku. Na bal dany wieczorem przez Rządzącego Obwodu Białostockiego zaproszeni byli niektórzy z więcej odznaczających się uczniów Gimnazjum.

Dnia 1-go Września, przed odjazdem swoim z Białego Stoku, Pan Minister raczył jeszcze raz ostatni przyjąć Nauczycieli i uczniów Gimnazjum w ogrodzie pałacowym, i powtórzył im ojcowski swe nauki, które zrodziły we wszystkich uczucie niekiej gorliwości ku swym obowiązkom i przejęły ich najżywszą wdzięcznością za łaskawe z nimi obejście się Wysokiego Naczelnika swojego. Grzmiące niewymuszone okrzyki młodzieży przeprowadzały Jaśnie Wielmożnego Ministra przy jego odjeździe z Białego-Stoku.

Dnia 2-go Września, Pan Minister powrócił do Wilna, a nazajutrz, odwiedziwszy znowu pierwsze Gimnazjum Wileńskie, czynił doświadczenie w IV tej i VI klassach z przedmiotów Geografii Państwa Rossyjskiego i Literatury Rossyjskiej, w których uczniowie odpowiadali w sposób całę zaspakajający; potem udał się do drugiego Gimnazjum, gdzie okazane mu były przez starszych uczniów Szlachetnego Pensyonu napisane przez nich na rozkaz Pana Ministra, ćwiczenia w języku Rossyjskim, z jednej spólnej temy Najwyższego odwiedzenia Wilna przez Cesarza Jego Mości w roku przeszłym. Ćwiczenia te, w liczbie 56 przedstawione były bez poprawek nauczycielskich, tak, jak były napisane przez uczniów, z ich omyłkami w układzie planu i zwrotach języka. W początkowych tych pracach wychowawców Pensyonu Wileńskiego w zawodzie Literatury Rossyjskiej, Pan Minister ze szczególnym zadowoleniem uważał dany im dobry kierunek, W rozmaitych formach, przy mniejszej

динъ Министръ съ особеннымъ удовольствіемъ замѣтилъ данное имъ доброе направлѣніе. Въ разнообразныхъ формахъ, при меньшихъ или большихъ способностяхъ, всѣ они съ дѣтскою откровенностію изложили въ сочиненіяхъ своихъ чувства пламеннаго восторга, порожденнаго въ нихъ Высочайшимъ посѣщеніемъ и желаніе содѣлаться въ послѣдствіи достойными слугами Царя благодѣтеля. По выбытіи изъ второй Гимназіи, Господинъ Министръ посѣтилъ частный двѣичій Пансіонъ Коллежскаго Секретаря Германа. Тамъ въ рекреационной залѣ собраны были всѣ воспитанницы въ числѣ 37, изъ коихъ двѣицы Багенская и Оссолинская привѣтствовали высокаго Гостя краткими рѣчами на Русскомъ и Нѣмецкомъ языкахъ; послѣ чего произведено было испытаніе въ Русскомъ языкѣ и Всеобщей Исторіи, и Господинъ Министръ остался совершенно доволенъ хорошими успѣхами воспитанницъ въ обоихъ предметахъ, изъ правильнымъ чистымъ Русскимъ произношеніемъ и Хронологическими свѣдѣніями въ Исторіи, кои сообщены имъ по методу Язвинскаго; въ особенности же обратила на себя вниманіе Его Высочайшаго Превосходительства восьмилѣтняя воспитанница Вансовичъ, читавшая басню Крылова Левъ и Лисица и получившая отъ Его Высочайшаго Превосходительства подарокъ. По окончаніи испытанія, воспитанницы высшихъ классовъ пропѣли хоромъ при аккомпаниментѣ фортепіано, Народный Гимнъ *Боже Царя храни*, съ сочиненными къ нему Дворяниномъ Кажинскимъ варіаціями. При отбытіи изъ Пансіона, Господинъ Министръ объявилъ содержательнѣе онаго совершенную признательность свою за данное воспитанницамъ доброе направлѣніе и успѣхи ихъ въ Русскомъ языкѣ; о чемъ и приказалъ объявить по всему Вѣлорусскому учебному Округу.

4 Сентября въ Воскресеніе, оставшіеся въ Благородномъ Пансіонѣ воспитанники представлены были, по распоряженію Господина Министра, Г-ну Военному Губернатору Князю Долгорукову и возобновили въ его присутствіи чтеніе нѣкоторыхъ написанныхъ ими сочиненій о Высочайшемъ посѣщеніи Вильзы Государемъ Императоромъ. Найдя въ піесахъ сихъ тотъ же образъ мыслей и тѣ же внѣшнія воспитанникамъ чувства приверженности къ престолу, кои замѣчены уже были въ прежде читанныхъ въ Пансіонѣ сочиненіяхъ, Господинъ Министръ изъявилъ питомцамъ и ихъ начальникамъ особенную свою признательность; послѣ чего Пансіонеры, по приглашенію Г-на Военнаго Губернатора, угощаемы были въ Дворцовомъ саду.

На слѣдующій день Господинъ Министръ изволилъ осматривать частный двѣичій Пансіонъ Серанвилля и таковыя же Пансіоны, содержимыя въ Вильнѣ при двѣичьихъ монастыряхъ: Греко-Унитскомъ Базиліанскъ и Римско-Католическихъ Бернардинокъ, Визитокъ и Бенедиктинокъ, и найдя вездѣ должный порядокъ, остался доволенъ сими заведеніями; въ особенности же Пансіонами Базиліанскъ и Бенедиктинокъ за добрый духъ и за оказанные воспитанницами успѣхи въ Русскомъ языкѣ, за что Его Высочайшаго Превосходительства и приказалъ объявить настоятельницамъ сихъ Монастырей свою благодарность.

6 го Сентября въ часъ по полудни всѣ училищные чиновники, воспитанники Благороднаго Пансіона и ученики обоихъ Виленскихъ Гимназій и Базиліанскаго уѣзднаго училища собраны были передъ Дворцомъ, гдѣ Г. Министръ, вмѣстѣ съ Г. Генералъ Губернаторомъ Княземъ Николаемъ Андреевичемъ Долгоруковымъ, обойдя по рядамъ учащихся, изволилъ проститься съ ними и поручить ихъ особому покровительству Его Сіятельства Князя Долгорукова; послѣ чего давъ краткое наставленіе учащимъ и учащимся, Господинъ Министръ изъявилъ еще разъ свое удовольствіе первымъ и похвалялъ усердіе послѣднихъ. — Въ тотъ же день въ 4½ часа по полудни Его Высочайшаго Превосходительства отправился изъ Вильны по тракту въ Митаву.

Со времени образованія въ Россіи Министерства Народнаго Просвѣщенія, западныхъ Губерній Вѣлорусскаго учебнаго Округа (именовавшася прежде Виленскимъ) не были еще посѣщаемы ни однимъ изъ Гг. Министровъ. По сему приездѣ и трехнедѣльное пребываніе здѣсь Его Высочайшаго Превосходительства останется тѣмъ болѣе незабвеннымъ для всѣхъ учебныхъ заведеній сего Округа, которыя имѣли счастье видѣть у себя главнаго своего Начальника. Нѣкоторыя изъ сихъ заведеній, какъ то Виленскій Благородный Пансіонъ и Гродненская Гимназія съ Благороднымъ ея Пансіономъ воспріяли свое существованіе подъ его управленіемъ; прочія же получили совершенное преобразование. Успѣшный ходъ сихъ заведеній и доброе направлѣніе, данное нравственному воспитанію юности въ духъ

сихъ lub większych zdolnościach, wszyscy z dziecinną otwartością opisali w swych utworach uczucie pałającego uniesienia, wznieconego w nich przez Najwyższe odwiedzenie i chęć stania się w następności godnymi sługami Monarchy Dobroczyńcy. Po oddaleniu się z drugiego Gimnazjum Pan Minister zwiedził prywatny Pensyon panien, utrzymywany przez Sekretarza Kollegialnego Hermana. Tam w sali rekreacyjnej zebrane były wszystkie uczennice, w liczbie 37, z których Panny Bagińska i Ossolinska powitały Dostojnego Gościa krótkimi przemowami w językach Rossyjskim i Niemieckim; poczem czynione było doświadczenie w języku Rossyjskim i Historji Powszechnej, i Pan Minister był zupełnie zadowolony z dobrych postępów uczenie w obu tych przedmiotach, z prawidłowego i czystego wymawiania Rossyjskiego i z chronologicznych wiadomości w Historji, które wykładano im według metody Jaźwińskiego; szczególnie zaś zwrócił na siebie uwagę Jaśnie Wielmożnego Ministra ośmioletnia uczennica Wansowiczówna, która czytała bajkę Kryłowa Lew i Lis, i otrzymała od Pana Ministra podarek. Po ukończeniu egzaminu, uczennice klas wyższych śpiewały chórem przy towarzyszeniu fortepianu hymn narodowy: *Boże Króla zachowaj*, z przydanemi do niego waryacjami kompozytji J.P. Kaźwińskiego. Na wyjściu z Pensjonu Pan Minister oświadczył utrzymującym zupełną swoją wdzięczność, za dany uczenicom dobry kierunek i postęp ich w języku Rossyjskim; o czem też kazał ogłosić po całym Szkolnym Okręgu Białoruskim.

Dnia 4-go Września, w Niedzielę, pozostali w Szlacheckim Pensyonie uczniowie byli przedstawiani, z rozporządzenia Pana Ministra, P. Wojennemu Gubernatorowi Xięciu Dołhorukowu i w jego obecności ponowili czytanie niektórych ćwiczeń, przez nich napisanych o Najwyższym pobycie w Wilnie Cesarza JEGO MOŚCI. Znalazłszy w nich tenże sposób myślenia i te wpojone wychowawcom uczucia poświęcenia się dla Tronu, które już były dostrzeżone w pierwiej czytanych w Pensyonie pismach, Pan Minister oświadczył wychowawcom i ich Nauczycielom szczególną swoją wdzięczność; po czem uczniowie Pensjonu, na wezwanie P. Wojennego Gubernatora, czestowani byli w ogrodzie pałacowym.

Nazajutrz Pan Minister raczył oglądać prywatny pensyon panien Cerenville i takież pensjony, utrzymywane w Wilnie przez zakonnice przy klasztorach: Greko-Unickim Bazylianek i Rzymsko Katolickim Bernardynek, Wizytek i Benedyktynek, i znalazłszy wszędy należytą porządek, był zadowolony z tych zakładów; w szczególności zaś z Pensjonów Bazylianek i Benedyktynek, z dobrego ducha i okazałych przez uczennice postępów w języku Rossyjskim, za co Pan Minister rozkazał oświadczyć Przełożonym tych klasztorów swą wdzięczność.

Dnia 6 Września, o godz. pierwszej z południa, wszyscy Urzędnicy Szkolni, uczniowie Szlacheckiego Pensjonu, uczniowie obu Gimnazjów Wileńskich i Bazylianckiej Szkoły Powiatowej zebrani byli na dziedzińcu pałacowym, gdzie P. Minister razem z P. Jenerał Gubernatorem Nikołajem Andrzejewiczem Dołhorukowym, przeszedłszy szeregi uczniów, raczył pożegnać się z nimi i poruczyć ich szczególnej opiece Jaśnie Oświeconego Xięcia Dołhorukowa, po czem dawszy krótką naukę nauczycielom i uczniom, Pan Minister raz jeszcze oświadczył swoje zadowolenie pierwszym i pochwalił gorliwość ostatnich. Dnia tegoż o pół do piątej wieczorem Jaśnie Wielmożny Minister wyjechał z Wilna traktem do Nitawy.

Od czasu ustanowienia w Rossji Ministerjum Narodowego Oświecenia, Gubernie Zachodnie Białoruskiego Okręgu Szkolnego (nazywanego dawniej Wileńskim), nie były jeszcze zwiedzane przez żadnego z PP. Ministrów. A zatem przyjazd i trzytygodniowy pobyt w tym kraju Jaśnie Wielmożnego Ministra zostanie tѣm więcej pamiętnym dla wszystkich szkolnych zakładów tego Okręgu, które miały szczęście widzieć u siebie Głównego Naczelnika swojego. Niektóre z tych zakładów, jakoto Wileński Pensyon Szlacheckny i Gimnazjum Grodzieńskie ze swym Szlacheckym Pensyonem wzięły swój początek pod Jego zarządem; inne zaś otrzymały zupełne przekształcenie. Pomyślny postęp tych zakładów i dobry kierunek, dany moralnemu wychowaniu młodzieży w duchu ojcystym, oraz przywiązanie do Tronu, zasłużyły na zupełną pochwałę Jaśnie Wielmożnego Ministra. Po-

отечественномъ и привязанности къ престолу, заслужили полное одобреніе Господина Министра. Одобреніе это составляетъ самую лестную награду для всѣхъ чиневъ училищнаго сословія Бѣлорусскаго Округа за труды, ими досель подъятыя, и вмѣстѣ послужить сильнѣйшимъ поощреніемъ къ вѣдущему усугубленію усердія ихъ на будущее время; милостивое же и отеческое обращеніе Его Высокопревосходительства съ учащимися возбудило въ сихъ послѣднихъ чувства живѣйшей радости и искреннѣйшей признательности къ Высокому ихъ Начальнику.

Предъ отъѣздомъ своими Господинъ Министръ изъявилъ письменно признательность свою Управляющему Бѣлорусскимъ учебнымъ Округомъ помощнику попечителя за постоянное и просвѣщенное усердіе его къ пользѣ сего Округа, и поручилъ ему объявить удовольствіе Его Высокопревосходительства всѣмъ чиновникамъ осмотренныхъ имъ учебныхъ заведеній, за найденный въ нихъ порядокъ, отличные успѣхи учениковъ и хорошее направленіе ихъ нравственности.

Санктпетербургъ, 5-го Сентября.

Государь Императоръ, выехавъ изъ Крейта въ ночи съ 15-го на 16-е число, прибылъ благополучно въ Мюнхенъ 16-го числа въ пять часовъ утра.

17-го, Его Величество въ шесть часовъ утра отправился, для посѣщенія Короля Виртембергскаго, въ Фридерихсгафенъ, замокъ Его Величества на берегу Констанскаго Озера, куда и прибылъ того же числа въ одиннадцать часовъ вечера. Пробывъ 18 число съ Королемъ и Августѣйшею Его Фамилією Его Величество, того же числа, въ одиннадцать часовъ вечера, отправился въ Аугсбургъ.

20-го числа, въ Аугсбургѣ, Государь Императоръ въ сопровожденіи Короля Баварскаго, присутствовали при вступленіи войскъ въ лагерь, и изволилъ кушать съ Его Величествомъ Королемъ, у Принца Карла, брата Его Величества Короля, начальствующаго собраннымъ корпусомъ; на семь обѣдъ находились всѣ Генералы и Полковники, принадлежащіе къ собраннымъ войскамъ, равно и свиты Ихъ Величествъ.

Въ Аугсбургѣ, 21-го числа Августа, въ Воскресенье, Государь Императоръ, вмѣстѣ съ Его Величествомъ Королемъ Баварскимъ, изволилъ присутствовать у церковнаго парада войскъ, собранныхъ въ лагерь, послѣ чего, возвратясь въ городъ, изволилъ отправиться, въ третьемъ часу по полудни, чрезъ Ниренбергъ въ Веймаръ, куда и прибылъ благополучно 23 числа, въ десять часовъ утра.

Государь Наслѣдникъ Цесаревичъ продолжаетъ употреблять Эмскія минеральныя воды, которыя приносятъ Его Высочеству ощутительную пользу. Здоровье Государя Цесаревича находится теперь въ удовлетворительномъ состояніи.

6-го Августа, день рожденія Его Императорскаго Высочества Великой Княжны Маріи Николаевны, былъ празднованъ въ Эмсъ слѣдующимъ образомъ:

Поутру, въ шесть часовъ, при пробужденіи Государя Цесаревича, хоръ военной музыки, прибывшій изъ Кобленца, по распоряженію тамошняго военнаго начальства, привѣтствовала Его Императорское Высочество, Русскимъ народнымъ гимномъ: „*Боже! Царя Храни!*“ Всѣ находящіеся здѣсь Русскіе приглашены были къ обѣденному столу Герцогини Нассауской, на коемъ изволилъ присутствовать Государь Цесаревичъ. При наступленіи ночи, публичный садъ и берега рѣки Ланы были отлично иллюминированы разно-цвѣтными огнями, между коими горѣли Императорскій Россійскій гербъ и вензельное имя Ея Высочества Великой Княжны. Окрестныя горы были освѣщены кострами. Два хора музыки, одинъ развѣзавшій по рѣкѣ въ иллюминированной лодкѣ, а другой въ саду; попеременно играли для удовольствія собравшейся изъ окрестностей многочисленной публики. Въ заключеніе былъ сожженъ фейерверкъ. Прекрасная погода благоприятствовала сему празднику.

7-го Августа поутру, Его Высочество ѣздила въ Кобленцъ, куда изволила прибыть, для свиданія съ Государемъ Цесаревичемъ, Принцесса Оранская, Ея Императорское Высочество Великая Княгиня Анна Павловна, на пути своемъ изъ Теплица въ Гагу. — Въ шестомъ часу по полудни, Государь Цесаревичъ, простившись съ Ея Высочествомъ, возвратился въ Эмсъ. (С. П.)

Высочайшею Грамотою отъ 17 (29) Іюля Командиръ крѣпости Замосць, Инженеръ-Генераль-Майоръ *Трузсонъ 2 й*, Всемилостивѣйше пожалованъ Ка-

chwała ta stanowi najchlubniejszą nagrodę dla wszystkich Członków Szkolnego Zgromadzenia Okręgu Białoruskiego, za prace przez nich dotąd podjęte, i razem posłuży dzielną pobudką do tѣmъ wiѣkszego natężenia swej gorliwości w czasie przyszłym; a łaskawe i rodzicielskie obejście się Pana Ministra z uczniami, wzbudziło w tych ostatnich uczuciachъ najżywszej radości i najszczerzej wdzięczności ku Wysokiemu ichъ Naczelnikowi.

Jaśnie Wielmożny Minister przedъ odjazdemъ oświadczył przezъ pismo swą wdzięczność Zarządzającemu Białoruskimъ Szkolnymъ Okręgiemъ Помощникови Kuratora, za stateczną i światłą jego gorliwość o dobro tego Okręgu i поручилъ mu oświadczyć swe zadowolenie wszystkimъ Urzędnikomъ obejrzanymъ przezeńъ zakładówъ szkolnychъ, za znalezione w nichъ porządekъ, odznaczające się postępy uczniów i dobry kierunekъ ichъ moralności.

Sankt-Petersburg, 5-го Września.

CESARZ JEGO MOŚĆ, wyjechawszy zъ Kreuth w nocy zъ dnia 15-go на 16-ty, szczęśliwie przybył do Monachiumъ dnia 16-go o piątej zrana.

Dnia 17-go, NAJJAŚNIEJSZY PAN o godzinie szóstej zrana wyjechał, dla odwiedzenia Króla Wirtemberskiego, do Friderichshafen, zamku Królewskiego nad brzegiemъ jeziora Konstancyjskiego, dokąd przybył dnia tegoż o jedenastej w nocy. Przepędziwszy dzień 18 zъ Królemъ i Najjaśniejszą Jego Famiłią, CESARZ JEGO MOŚĆ dnia tegoż, o jedenastej w nocy, wyjechał do Auszpurga.

Dnia 20-go, w Auszpurgu, CESARZ JEGO MOŚĆ w towarzystwie Króla Bawarskiego, był obecnymъ przy wejściu wojsk do obozu, i raczył byдъ na obiedzie zъ Królemъ Jego M. ścią, u Xięcia Karola, brata Królewskiego, dowodzącego Korpusemъ zebranychъ; на tymъ obiedzie znajdowali się wszyscy Jenerałowie i Półkownicy, należący do wojskъ zebranychъ, również i orszakъ NAJJAŚNIEJSZYCHъ CESARZA i Króla Ichъ Moścъ.

W Auszpurgu, dnia 21-go Sierpnia, w Niedzielę CESARZ JEGO MOŚĆ, razem zъ Najjaśniejszymъ Królemъ Bawarskimъ, raczył znajdować się на paradzie kościelnej wojskъ, w obozie zgromadzonychъ, potemъ wróciwszy do miasta, raczył wyjechać, o godzinie trzeciej zъ południa, przezъ Norymbergę do Weimaru, dokąd szczęśliwie przybył dnia 23, o dziesiątej zrana.

CESARZEWICZ NASTĘPCA używa jeszcze wódъ mineralnychъ w Ems, które widoczną przynoszą Jego Wysokości pomoc. Zdrowie CESARZEWICZA JEGO MOŚCI znajduje się teraz w stanie zaspakajającymъ.

Dnia 6-go Sierpnia, dzieńъ urodzinъ JEJ CESARSKIEJ WYSOKOŚCI WIELKIEJ XIĘŻNICZKI MARYI NIKOŁAJEWNY, obchodzony był w Emsъ sposobemъ następującymъ:

Zrana, o godzinie szóstej, za obudzeniemъ się CESARZEWICZA JEGO MOŚCI, chorъ muzyki wojskowej, zъ Koblentzu przybyły, zъ rozporządzenia tamecznej Zwierzchności wojskowej, powitał JEJ CESARSKĄ WYSOKOŚĆ, hymnemъ Narodowymъ Roskimъ: „*Boże Króla zachowaj!*“ Wszyscy znajdujący się tu Rosyianie zaproszeni byli на obiadъ do Xiężny Nassauskiej, на którymъ raczył się zająć CESARZEWICZ JEGO MOŚĆ. Za nadjeściemъ nocy, ogródъ publiczny i brzegi rzeki Lany były piętnie oświecone różnobarwnemi ogniami, między któremi jaśniały CESARSKI herbъ Rosyjski i Cyfra JEJ WYSOKOŚCI WIELKIEJ XIĘŻNICZKI. Góry okoliczne oświecone były gorejącemi stóсами drzewa. Два chory muzyki, jedenъ przejeżdżający się по rzeczce wъ иллюминowanej łodzi, а drugi wъ ogrodzie, на przemianъ grały dla zabawienia licznie zgromadzonej zъ okolic publiczności. Na zakończenie spalony był fajerwerkъ. Piękna pogoda sprzyjała tej uroczystości.

Dnia 7-go Sierpnia, JEJ WYSOKOŚĆ jeździłъ do Koblentz, dokąd raczyła przybyдъ, dla widzenia się zъ CESARZEWICZEMъ JEGO MOŚCIĄ, Xiężna Oранii, JEJ CESARSKA WYSOKOŚĆ WIELKA XIĘŻNA ANNA PAWŁOWNА, по drodze zъ Töplitz do Hagi. — O godzinie szóstej zъ południa, CESARZEWICZ JEGO MOŚĆ, pożegnawszy się zъ JEJ WYSOKOŚCIĄ, do Emsъ powrócił. (P. P.)

Przezъ Najwyższy Dyplomатъ, 17-go (29) Lipca, Dowódzca Twierdzy Zamościa, Jenerał-Majorъ Inżynierъ *Truzsonъ 2 gi*, Najłaskawiej mianowany Kawaleremъ Or-

валеромъ *Ордена Св. Анны первой степени, Императорскою Короною украшеннаго.*

— Высочайшею Грамотою, 23-го Июля, Всемилоостивѣйше пожалованъ Кавалеромъ *ордена Св. Александра Невскаго, Тайный Советникъ Сенаторъ Челішевъ.*

— Высочайшими Грамотами 17-го Июля Всемилоостивѣйше пожалованы Кавалерами орденъ: *Св. Анны 1-й степени, Императорскою Короною украшеннаго, Начальникъ 4-й Легкой Кавалерійской дивизіи, Генераль-Лейтенантъ Шабельскій, и Св. Станислава 1-й степени: Генераль-Майоры: Командиръ 1-й бригады 10-й Пехотной дивизіи, Мисевскій и Военный Полицмейстеръ Дѣйствующей Арміи Стороженко.*

ИНОСТРАННЫЯ ИЗВѢСТІЯ.

Г Е Р М А Н І Я.

Веймаръ, 7-го Сентября.

Гр. Розень ординаръ-офицеръ Короля Шведскаго, прибылъ сюда и немедленно отправился въ Вейдербъ къ Его Величеству Императору.

— Очевидцы нехотятъ словъ къ описанію умиленной сцены при встрѣчѣ вчерашняго числа Его Величества Императора съ Великимъ Княземъ Наслѣдникомъ. Его Высочество слѣдуя изъ Эрфурта, на часъ отъ Веймара остановился въ гостиницѣ Ней-Валлендорфъ, и одѣвшись ожидалъ Императора. Какъ только показался экипажъ Государя, Великій Князь тотчасъ отправился пешкомъ на встрѣчу Августѣйшему своему Отцу. Вдругъ Монархъ вышелъ изъ экипажа и бросился въ объятія своего любезнаго сына, видимо утѣшаясь совершеннымъ его здоровьемъ.

9-го Сентября.

Государь Императоръ Всероссійскій, вмѣстѣ съ Государемъ Наслѣдникомъ Цесаревичемъ, изволилъ находиться вчера и третьяго дня на малой охотѣ; потомъ посѣтилъ замки Эттерсбургъ и Тиффуртъ, лежащіе близъ столицы, а также музеи: изящныхъ искусствъ и чтенія. Въ семь послѣднемъ Его Величество изволилъ подписать Свое Имя, непосредственно подъ прозваніемъ послѣдне-подписавшагося посѣтителя.

— Вчера вечеромъ, Государь Императоръ съ Государемъ Наслѣдникомъ Цесаревичемъ, также Великимъ Герцогомъ и Герцогинею Веймарскими, изволилъ быть въ театрѣ, на представленіи оперы Обера. Августѣйшій Гость встрѣченъ былъ радостными восклицаніями.

— Сегодня, въ 12 часу, происходилъ на внутреннемъ дворѣ замка, парадъ перваго линійнаго полка. Государь Императоръ Всероссійскій, какъ движеніями, такъ и соответственнымъ обмундированіемъ этого полка остался весьма доволенъ. Всѣ Августѣйшія особы отправляются завтра въ Йену, для пріема Ея Величества Государыни Императрицы Всероссійской; но при семъ случаѣ не будетъ никакихъ празднествъ, потому, что Государь Императоръ рѣшительно въ оныхъ отказалъ.

— Говорятъ, что Государь Императоръ предполагаетъ 11 ч. выѣхать въ Магдебургъ. (О.Г.Ц.И.)

Ф Р А Н Ц І Я.

Парижъ, 4-го Сентября.

Въ сегодняшнемъ *Монитерѣ* опубликовано Королевс. повелѣніе на счетъ учрежденія Епископства въ Алжирѣ. Въ первой статьѣ содержится: „Французскія владѣнія въ Сѣверной Африкѣ составляютъ на предѣ Суфраганальную Діоцезію Эсской Митрополіи; Епископъ имѣетъ свое мѣстопробываніе въ Алжирѣ.“ Вторая: „Изданная въ Римѣ по нашему требованію Булла отъ 9-го Августа 1838 объ учрежденіи и ограниченіи Епископства въ Алжирѣ, утверждена Нами и обыкновеннымъ порядкомъ должна быть опубликована въ Королевствѣ.“ Третья: „Такое утвержденіе и одобреніе нераспространяется однако на заключеніе, формы и выраженія поманутой буллы, которыя суть или могутъ быть противны, конституціонной Хартіи, Государств. Законамъ, свободѣ, также правамъ и постановленіямъ Галликанской церкви.“ Четвертая: „Текстъ Буллы на Латинскомъ и Французскомъ языкахъ, долженъ быть внесенъ въ журналъ Нашею Государственнымъ Совѣтомъ и такое внесеніе даже на подлинномъ должно быть скрѣплено собственноручно Нашимъ Генеральнымъ Секретаремъ Государственного Совѣта.“

— Изъ Французскихъ портовъ, безпрестанно выходятъ Французскіе корабли назначенные въ Мексиканскій заливъ. 30 ч. пр. м. изъ Рошфорта вышелъ пароходъ *Meteor*, 1-го ч. изъ Бреста пароходъ *Phaeton* а 2-го ч. изъ Тулона ластовая корвета *Caravane*; чтобы присоединиться къ эскадрѣ подъ начальствомъ Адмирала Бодена.

deru Sw. Anny pierwszego stopnia, Cesarską Koronę ozdobionego.

Przez Najwyższy Dyplomata, 23-go Lipca Najtąskawiej mianowany Kawalerem Orderu S. Alexandra Newskiego, Radzca Tajny, Senator Czeliszczew.

— Przez Najwyższe Dyplomata, 17 Lipca, Najtąskawiej mianowani Kawalerami Orderów: *Sw. Anny 1-go stopnia, Cesarską Koronę ozdobionego, Naczelnik 4-ej Lekkiej dywizji Kawaleryjskiej, Jenerał-Porucznik Szabelski, i Sw. Stanisława 1-go stopnia: Jenerał-Majorowie: Dowódzca 1-ej brygady 10-ej dywizji Piechoty, Misiewski i Wojenny Policmejster Armii Działającej Storożeńko.*

WIADOMOŚCI ZAGRANICZNE.

Н І Е М С Ю.

Weimar, 7 Września.

Hrabia Rosen, oficer ordynansowy Króla Jmci Szwedzkiego tu przybył i natychmiast udał się do Belwedera do NAJJAŚNIEJSZEGO CESARZA JEJGO MOŚCI.

— Świadkowie naoczni nie mogą dostatecznie opisać serdecznego spotkania się CESARZA JEJGO MOŚCI z WIELKIM XIĘCIEM NASTĘPCĄ TRONU dnia wczorajszego. WIELKI XIĄŻE NASTĘPCA, jadąc z Erfurtu, zatrzymał się na godzinę drogi od Weimaru, w domu gościnnym Neu-Wallendorf, ubrał się i oczekiwał CESARZA. Jak tylko się ukazał pojazd JEJGO CESARSKIEJ MOŚCI, JEJGO CESARSKA WYSOKAŚĆ pośpieszył piechotą na spotkanie swojego Dostojnego Ojca. MONARCHA prędko wysiadł z pojazdu, i rzucił się w objęcia ukochanego Syna, ze zdrowia którego mocno zdawał się być uradowanym.

9 Września.

NAJJAŚNIEJSZY CESARZ Rossyjski, łącznie z CESARZEWICEM NASTĘPCĄ TRONU, raczył być wczora i onegdaj na małym polowaniu, i zwiedził zamki Ettersburg i Tieffurt, leżące w bliskości stolicy; był w muzeum pięknych sztuk i w muzeum czytania. W tym ostatnim zakładzie zapisał swe imię, bezpośrednio pod zapisanem imieniem ostatniego gościa.

— Wczora wieczorem był NAJJAŚNIEJSZY CESARZ z CESARZEWICEM NASTĘPCĄ TRONU i Panującą Rodziną w teatrze, na operze Aubera. Okrzyki radosne powitały NAJJAŚNIEJSZEGO GOŚCIA.

— Dziś w południe, pierwszy półk liniowy odbywał paradę na dziedzińcu zamkowym. NAJJAŚNIEJSZY CESARZ Rossyjski był nader zadowolony z wykonywanych obrótów i ze stosownego ubrania półku. Wszystkie NAJJAŚNIEJSZE Osoby udają się jutro do Jeny, na przyjęcie NAJJAŚNIEJSZEJ CESARZOWEJ Rossyjskiej, nie będzie jednak żadnych uroczystości, gdyż CESARZ JEJGO MOŚĆ wyraźnie tego odmówił.

— Słychać, że NAJJAŚNIEJSZY CESARZ Rossyjski, ma 11 b. m., odjechać do Magdeburga. (G.R.K.P.)

F R A N C Y A.

Paryż, dnia 4 Września.

Monitor dzisiejszy ogłasza rozkaz Królewski względem założenia Biskupstwa w Algierze. Pierwszy artykuł brzmi następnie: „Posiadłości Francuzkie w Afryce Północnej, mają odtąd składać Suffraganalną Dycezyą Metropolii Aix; Biskup ma swoją rezydencyą w Algierze.“ Drugi art., Wydana w Rzymie na żądanie nasze pod 9 Sierpnia 1838 r. bulla, względem założenia i ograniczenia Biskupstwa w Algierze, została przez Nas utwierdzona i w zwyczajnej formie ma być ogłoszona w Królestwie.“ Art. trzeci: „Potwierdzenie to i przyznanie nie rozciąga się jednak do myśli, formy i wyrażenia wspomnianej bulli, które są lub być mogą przeciwne Karcie konstytucyjnej, prawom Królestwa, swobodom, oraz prawom i ustawom Kościoła Gallickiego.“ Artyk. czwarty: „Text bulli ma być w Łacińskim i Francuzkim języku wniesiony do protokółów naszej Rady Stanu i wniesienie to na samym oryginalnie stwierdzone być powinno przez Jeneralnego Sekretarza Rady Stanu własnoręcznie.“

— Nieustannie wypływają z portów francuzkich statki przeznaczone do zatoki Meksykańskiej. Dnia 30 z. m. wypłynął z Rochefortu parochod *Meteor*, dnia 1-go z. Brest parochod *Phaeton* dn. 2 z Tulonu korweta przewozowa *Caravane*, dla przyłączenia się do eskadry Admirala Baudin.

6-го Сентября.

Сегодня вечеромъ или завтра, Короля обратно ожидаютъ изъ Э. Говорятъ, что запутанность Швейцарскихъ дѣлъ, дѣлаетъ необходимымъ присутствіе его въ Парижѣ.

— Съ давнихъ временъ въ Парижѣ незапомнятъ столь сильной бури, какаѣ вчера свирѣпствовала въ городѣ. Въ многихъ мѣстахъ ударилъ громъ, ужасный градъ перебилъ окна. Въ Орлеанской галерей (въ Пале Рояль) и въ многихъ такъ называемыхъ пассажахъ, перебиты все окна богатыхъ лавокъ.

— Газ. *Semaphore de Marseille* по частному письму изъ Константинополя получила извѣстіе, что 17-го Августа подписанъ торговый трактатъ между Портою, Франціею и Англіею. Порты уничтожаетъ все монополіи и Европейскимъ купцамъ предоставляется свобода покупать у кого угодно и по добровольнымъ цѣнамъ. Также Англійскіе и Французскіе товары при перевозѣ чрезъ Турецкую границу, освобождаются отъ всякой пошлины. За то Франція и Англія вновь обещали Порте, что они не дозвоятъ нарушенія Кіутагскаго трактата и не допустятъ Египетскаго Пашу до возмущенія противу могущества Порты. Также увѣренія Порты будто недавно получила также отъ Пруссіи и Австріи. (A.P.S.Z.)

А н г л і я.

Лондонъ, 4-го Сентября.

Изъ Туниса, отъ 9-го Августа извѣщаютъ, что Адмиралъ Стопфордъ посѣтилъ Бея, въ его дворцѣ, гдѣ принятъ былъ съ обыкновенною церемоніею. Послѣ кофія, Генералъ Консидинъ давалъ закуску. Офицеры Англійской и Французской морской службы, находились въ дружескомъ между собою расположеніи, во время пребыванія ихъ въ тамошнемъ портѣ. Начальствуемый Адмираломъ Стопфордомъ флотъ, готовъ былъ къ отплытію на Востокъ.

— Россійскій посолъ, Графъ Поццо ди Борго, выѣдетъ въ деревню, для посѣщенія своихъ знакомыхъ. Гр. Себастьяни, при концѣ этого мѣсяца, поѣдетъ въ Парижъ. (O.G.C.P.)

И с п а н і я

Мадридъ, 29-го Августа.

Третьяго дня въ дворцѣ Королевы похищено много вещей на 50,000 реаловъ. При строгомъ обыскѣ комнатъ найденъ одинъ человекъ, который показалъ себя заступающимъ мѣсто одного Королевскаго служащаго, его друга. Между тѣмъ заперли его въ одну комнату и поставили стражу, которая услышавъ шумъ въ комнатѣ отворила дверь и нашла запертаго плавающего въ крови; онъ пронзилъ себя въ грудь ножомъ. Безъсомнѣнія, это былъ воръ.

— Здѣсь будто открытъ заговоръ, имѣвшій цѣлю увести Королеву при возвращеніи ея изъ Карабанхеля.

— Слышно, что во дворцѣ будутъ продавать множество лишней мебели и другія вещи, между которыми будто находится много драгоценныхъ мечей со временъ Филиппа V.

Съ Испанскихъ границъ.

Съ Наварскихъ границъ увѣдомляютъ, что Мунигорри получилъ повелѣніе ускорить свой походъ въ Испанію; посему 26 Августа онъ собралъ значительное число своихъ людей, объявилъ имъ, что они чрезъ нѣсколько дней войдутъ въ Испанію.

— По письму изъ Дароки отъ 23 Августа, Кабрера чрезъ Контеррасъ и Мингланілла вступилъ въ провинцію Куэнсы. Полагаютъ, что онъ хочетъ обезопасить Мадридъ, или вытѣснить Нарваэца изъ Манхи.

— Изъ Сарагоссы пишутъ, что тамъ опасались нарушенія общественнаго спокойствія. Ожидали туда Генерала Латре. Также получено тамъ изъ Бургоса извѣстіе, что Карлисты подъ начальствомъ Бальмазеды, овладѣли городомъ Пескеира на Дуэръ и взяли въ плѣнъ гарнизонъ состоящій изъ 400 чел. линейныхъ войскъ и 200 національныхъ гвардейцовъ. Власть Пеньяфіеля ушла въ Куаллось. (A.P.S.Z.)

И т а л і я.

Миланъ, 2-го Сентября.

Вчера происходилъ торжественный въездъ Императора въ нашъ городъ, при многочисленном собраніи народа. Вечеромъ городъ былъ иллюминированъ. (O.G.C.P.)

Ш в е й ц а р і я.

Люцернъ, 4-го Сентября.

Сеймъ въ засѣданіи 3-го Сентября, заключеніе по дѣлу о Людвикѣ Наполеонѣ отсрожилъ на 4 недѣли, и 1 Октября соберется для рѣшенія. (A.P.S.Z.)

ВИЛЬНА. Типографъ А.Марциновскаго. Печатать дозволяется. Сентября 13 д. 1838 г.—Цензоръ Стат. Совѣт. и Кав. Левъ Боровскій.

Dnia 6.

Dzisiaj wieczorem lub jutro oczekują Króla z powrotem z Eu. Mówią, że zawikłanie Sprawy Szwajcarskiej, czyni konieczną obecność jego w Paryżu.

— Od dawnego czasu w Paryżu nie pamiętają tak monej burzy, jak wczora rozwinęła się nad miastem. W wielu miejscach uderzył piorun; mocny grad wielkie zrzucił szkody w oknach. W galerii Orleańskiej (w Palais-Royal) i w wielu tak nazwanych passażach potłuczone zostały wszystkie szkła bogatych sklepów.

— Gaz. *Semaphore de Marseille*, przez list prywatny z Konstantynopola, miała otrzymać wiadomość, że dn. 17 Sierpnia zawarty został traktat handlowy, pomiędzy Portą, Francją i Anglią. Porta ma znieść wszystkie monopole, a zatem kupcy Europejscy będą mieli zupełną wolność kupowania od kogo chcąc i podług dowolnej ceny. Także Francuzkie i Angielskie towary, przechodząc granicę Turcką, nie mają ulegać żadnej opłacie celnej. Za to Francja i Anglia nanowo przyrzekły Porcie, że nie ścierpią żadnego naruszenia traktatu w Kintahie i żadnego uchybienia ze strony Baszy Egipskiego przeciwko powadze Porcy. Takież zapewnienie Porta miała otrzymać nie dawno od Pruss i Austrii. (A.P.S.Z.)

A N G L I A.

Londyn, dnia 4-go Września.

Donoszą z Tunetu pod dniem 9 Sierpnia, że Admirał Stopford odwiedzał Beja w jego pałacu, gdzie był przyjmowany ze zwykłemi obrzędami. Po kawie, dawał Jenerał-Major Considine podwieczorek. Oficerowie z floty Angielskiej i Francuzkiej, w przyjacielskiej zostawali z sobą zażyłości, podczas spólnego pobytu w przystani tamtejszej. Flotta Admirała Stopford była w gotowości do odpłynienia przez Trypolis na Wschód.

— Poseł Rossyjski, Hrabia Pozzo-di-Borgo, wyjeżdża na wieś, dla odwiedzenia przyjaciół. Hrabia Sebastiani ma przy końcu tego miesiąca odbyć podróż do Paryża. (G.R.K.P.)

H I S Z P A N I A.

Madyt, 29-go Sierpnia.

Zawczora w pałacu Królowej, popełniono kradzież wielu przedmiotów wartości na 50,000 realow. Przy ścisłym przeszukaniu pokojów, znaleziono w jednym z nich człowieka, który na zapytanie: co by tam robił, odpowiedział, że zastępuje służącego królewskiego, swojego przyjaciela. Tym czasem zamknięto go w pokoju i postawiono straż, która gdy na szalest w pokoju drzwi otworzyła, znalazła zamkniętego, we krwi własnej tarzającego się; przebił on siebie w piersi nożem. Niemożna wątpić, że to był złodziej.

— Jakoby odkryto tu spisek, mający na celu porwanie Królowej w czasie powrotu jej z Carabanchel.

— W pałacu ma się przedawać wielka ilość zbywających mebli wraz z innemi przedmiotami, pomiędzy którymi znajduje się także kilka kosztownych mieczów z czasów Filipa V.

Od granic Hiszpanii.

Donoszą od granic Nawarskich że Muñagorri otrzymał rozkaz przyspieszyć swe wejście do Hiszpanii; dla tego d. 26 Sierpnia zgromadził wielką część swych ludzi, przemówił do nich i ogłosił im, że za dni kilka mają wejść do Hiszpanii.

— Podług listu z Darcoka pod 23 Sierpnia, Kabrera przez Contreras i Minglanilla wszedł do prowincyi Cuencas. Rozumieją, że chce niepokoić Madyt lub wyrużować Jenerała Narvaez z Mancha.

— Dnoszą z Saragossy, że tam lękano się naruszenia spokoju publicznego. Oczekiwano przybycia Jenerała Latre. Także otrzymano tam z Burgos wiadomość, że Karolisci pod dowództwem Balmaseda opanowali miasto Pesqueira nad Duero i wzięli w niewolę załogę, złożoną ze 400 ludzi wojsk liniowych i 200 gwardzystów narodowych. Władze z Penafiel uciekły do Cuellos. (A.P.S.Z.)

W ł o c h y.

Medyolan, 2 Września.

Wczora, C-sarz odprawił uroczysty wjazd do naszego miasta, pośród licznie zgromadzonej ludności. Wczorazem miasto zajaśniało rzeszystemi ogniami. (G.R.K.P.)

S z w a y t c a r y a.

Lucerna, 4-go Września.

Sejm na swém posiedzeniu 3 Września postanowienie w sprawie Ludwika Napoleona odłożył do czterech tygodni i dla roztrząsania zgromadzi się znowu 1-go Poździernika. (A.P.S.Z.)